

**«Морфологий»
сандалыкыш.**

Урок - путешествий

Цель:

Ойлымаш ужаш-влак нерген
шинчымашым ушештараш,
пенгыдемдаш да иктешлаш; кутырымо
да возымо йыламыште ойлымаш ужаш-
влакым чын кучыат моштымым
умбакыже вияндаш; шочмо мландым,
шочмо элым йораташ кумыландаш,
тудын верч тургыжланаш да вуйын
шогаш туныкташ.

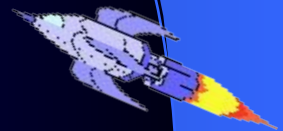
Мо тугай морфологий?

(Ойлымаш ужаш-влакым тунемме
йылме наукын ужашыже)

★ Морфологий кок ★
тушка ужаш-влак гыч
шога, каласыза нине
тушкам?

(Самостоятельный да служебный
ойлымаш ужаш-влак)

★ Самостоятельный
ойлымаш ужаш-влак
радамыш мо пура?

★
(Лум мут, пале мут, чот мут,
олмештыш мут, глагол, наречий,
онартыш мут)

★ ★ ★ ★

Служебный ойлымаш
ужаш-влак радамыш
мо пура?

(Почеш мут, союз, частице.)

Морфологийыште эше
ик тушкам ойырат.

Тиде могай ойлымаш

ужаш?

(Междометий)

★ Ме таче кече марте
могай ойлымаш
ужаш-влакым келгын
шымленна?

(Лум мут, пале мут, чот мут, наречий.)

«Дум мут» планет

1-ше команде.

Мемнан Марий Элна мотор пуртусшо,
ужар чодыраже, канде ерже да
пашаче калыкше дене чаплана.

2-шо команде.

Илышыште шочмо йылмын верже,
кулешлыкше нерген шуко ойлат да
возат.

«Пале мут» планет

Ужам нолталтше ку порт-влакым.

Кугу заводым, фабриклам.

Ом уж тела лавырам да лакым –

Асфальт сылнештыш уремлам.

Сылане семым муын шум-кылемже,

Сорал олам моктен мура.

Ужар столица мый денемже

Шумбел авам гай кутыра.

Вашмут-влак

- Кугу – кугурак, утларак кугу, эн кугу, кугу деч кугу.
- Сылне – сылнырак, утларак сылне, эн сылне, сылне деч сылне.
- Ужар – ужаргырак, утларак ужарге, эн ужарге, ужарге деч ужарге.

«Чот мут» планет

1. Мо тугай чот мут?

2. Чот мутын мыңяр тушкаже
уло, да кузе тудо ышталтеш?

Предложенийым чоңызга
22.

1941. 1418.

1945.

9.

2005.

60.

«Олмештыш мут» планет

Ик менгет, кок менгет,
Кайышаш корно кужу вет.
Тынар корным толмеке.
Яра ом кай монго.

Ала-молан ош шовычым
Эре пидаш йоратем.
Ала-молан «визытаным»
Эре налаш йоратем.

Муралтем мо, йолташем,
Шушкалтем мо, йолташем?
Мыят тыйын семынетше
Куштаалтем мо, йолташем.

«Олмештыш мут» планет

★ Мый мурашат йоратем,
Мый шушкашат йоратем.
Йолташем-влак, ида сыре.
Веселитлаш йоратем.

★
Тау лийже сур кукулан
Садыш толын мурымжлан.
Тау лийже гармонистлан
Мемнам кушташ лукмыжлан

★
Сита ынде мурышым,
Сита ынде куштышым.
Тыгай сае мурыж дене
★ Чылан куштен ончынешт.

«Наречий» планет

Мо тугай наречий?

Наречийын могай тушкажым
паледа?

Наречийым шке тушкашкыже верандаш.

Орын ,умбалне, лум, пушенге, вуйышто,
южгунам, лишке, шонгыен,пелен
Тыманмеш, шыжым, шудырла, кенеж,
уремыште, писын, улно, кенежым
Чулымын,урок,эрдене, тале, пайрем.

Чын верандыза.

- ★ Лум мут палым ончыкта.
 - Пале мут предметын мыняр улмыжым, радамжым да числажым.
 - Чот мут предметым ончыкта. ★
 - Олмештыш мут действииын, предметын палыжым да вес признакын признакшым ончыкта. ★
 - Наречий лум мут, пале мут да чот мут олмеш кучылталтеш. ★

Айста нигунам огына

МОНДО:

- Лум мут предметым ончыкта.
 - Пале мут предметын палыжым ончыкта.
 - Чот мут предметын мыняр улмыжым, радамжым да числажым рашемда.
- Олмештыш мут лум мут, пале мут да чот мут олмеш кучылталтеш.
- Наречий действиин, предметын палыжым да вес признакын признакшым ончыкта.

★ Монгысо паша: ★

Ойлымаш ужаш -влакым
кучылатын мини-
сочиненийым возаш.

ВЕС ГАНА ВАШЛИИМЕШ!

